

Social- og boligminister Pernille Rosenkrantz-Theils talepapir

Anledning	Samråd E-F om retssikkerhed for borgere med handicap
Dato / tid	Den 23. november 2023 kl. 13:00
Sted	Socialudvalget
Talens varighed	Ca. 10 min.
Talens formål	Besvare samrådsspørgsmål E-F

**Samrådsspørgsmål E og F er stillet efter ønske fra
Katrine Daugaard (LA).**

Samrådsspørgsmål E

”Vil ministeren på et åbent samråd redegøre for, hvilke initiativer regeringen agter at sætte i værk på baggrund af TV2’s udsendelse ”Operation X: Nødråb i natten”?”

Samrådsspørgsmål F

”Vil ministeren redegøre for, hvorvidt ministeren mener, at der på baggrund af TV2’s udsendelse ”Operation X: Nødråb i natten”, er behov for at undersøge, hvorvidt man kan sikre, at der bliver draget et ledelsesmæssigt ansvar i sager, som den der bliver beskrevet i udsendelsen?”

Det talte ord gælder

[Indledning]

Tak for ordet – og tak for muligheden for at drøfte, hvordan vi kan sikre, at der er en værdighed, men jo også en tryghed, ikke mindst. Og også hvordan der er ordentlig kvalitet for de mennesker, der bor på landets botilbud.

Det er to relevante spørgsmål, som jeg er blevet stillet, og jeg vil forsøge at besvare dem i forlængelse af hinanden.

Og jo indledningsvis sige, at det er nogle af de mest horrible lydoptagelser, jeg har hørt i mit liv. Jeg tror aldrig, jeg kommer til at glemme Mathias' skrig. Jeg tror, der var nogen og halvfjerds minutter, han skreg i træk, uden at der blev reageret på det.

Jeg forstår ikke, hvordan man kan have det menneskesyn, der ligger til grund i dokumentaren. Og jeg er meget enig i de betragtninger, der bliver sagt fra ordførerens side af.

Her er der jo ikke tale om, at der ikke er tid.

På det ene af bostederne, der ser vi jo, at der er en, der sidder og ser Netflix i tre timer ud af sin vagt. Samtidig med, at der er en beboer, der sidder og selvskader.

Og det vil sige, vi skal også diskutere uddannelse. Og vi skal også diskutere ressourcer. Og vi skal også diskutere alle mulige andre ting.

Men der er også noget i bunden af det her, der handler flat out om, hvad for et menneskesyn, nogle mennesker gik på arbejde med i forbindelse med de her udsendelser.

Så der er både noget meget specifikt de her steder, og så er der noget generelt, og hvor der er for mange steder, der har en rem af huden. Altså hvor det godt kan være, at problemerne ikke er lige så slemme, som de er på de her to steder, hvor der er blevet råbt vagt i gevær. Men hvor der er nogle andre problemer, som er rigtig alvorlige, og som vi skal tage rigtig alvorligt.

Jeg opfatter det sådan, at vi både skal gøre noget ved det specifikke og det generelle. Og jeg opfatter, at vi skal gøre begge dele i et tæt samarbejde med de parter, der er på området.

Vi har et kommunalt selvstyre i Danmark. Og vi har nogle medarbejdere og medarbejderes organisationer, som har rigtig meget holdning og indblik i, hvordan forholdene er.

Og vi har heldigvis også rigtig stærke handicaporganisationer, som har noget at byde ind med på det her.

Og derfor har jeg en opfattelse af, at der hvor vi kan få flyttet mest, og det ikke bare bliver en hurtig tv-avis, og så videre til næste indslag. Det er der, hvor vi forankrer tingene dybt i det fællesskab, der kan være ved, at vi samler alle parterne.

Jeg har også valgt, at Danske Regioner også sidder med og i øvrigt de private tilbud. Det har ikke noget at gøre med de udsendelser, der er her. Men et udtryk for, at der er tale om mere generelle problemstillinger. Og rigtig mange borgere, der er på botilbuddene, har også i dagligdagen brug for vores sundhedsvæsen, som er placeret i regionerne. Og derfor synes jeg, at det er relevant, at vi gør tingene på tværs.

[Svar på samrådsspørgsmål E – ”Vil ministeren på et åbent samråd redegøre for, hvilke initiativer regeringen agter at sætte i værk på baggrund af TV2’s udsendelse ”Operation X: Nødråb i natten”?”]

Men lad mig tage spørgsmålet E først. Jeg mener, at dokumentaren viser, at vi ikke leverer det, en velfærd, hvor borgere med handicap kan mærke, at det her faktisk er et af verdens stærkeste velfærdssamfund.

Og jeg mener, og regeringen mener, at vi helt generelt skal have gjort noget ved lige præcis den centrale kerne, at man som borgere med handicap skal kunne mærke, at vi lever i et af verdens stærkeste velfærdssamfund. Og det kan man ikke i dag.

Og det er det chok, rigtig mange får, hvis de alene har haft med f.eks. skole, og sundhedsvæsen at gøre, som danskerne er flest. Og hvis de så får et barn med handicap, og for første gang stifter bekendtskab med socialområdet, så opdager de, at der er altså steder, hvor vores velfærdssamfund er knap så stærkt, som det er på de to andre store velfærdsområder.

Og derfor har jeg oprettet Sammen om Handicap med parterne, fordi jeg mener, at der skal fundamentale ændringer til, og at det skal ske i fællesskab, og vi skal flytte på hele området samtidig.

I Sammen om Handicap, der har vi haft drøftelser om Operation X-udsendelserne helt konkret, og jo både i forhold til det helt konkrete, men også i forhold til det mere generelle. Og vi har faktisk haft det seneste af de møder her til formiddag, så vi har været sammen i dag, og hvor vi har haft forskellige temaer på i forhold til, hvad løsningerne på

problemerne kan være, og hvor vi mener, at vi i fællesskab kan få rykket. Nogle hegnspæl på det her område.

Og som det fremgår af regeringsgrundlaget, der derfor allerede er offentligt kendt, så vil regeringen indføre en specialplanlægning på det højt specialiserede del af handicapområdet. Vi har ikke påbegyndt forhandlingerne endnu, og det ved ordføreren godt, fordi ellers var ordføreren indkaldt. Og derfor kan jeg jo ikke sige, hvor det lander, men jeg har en forhåbning om, at vi kan lovbehandle det inden sommerferien, det vil sige i den her politiske sæson. Og derfor giver det også sig selv, når man kan regne baglæns på en politisk kalender, at det varet ikke så længe før, der kommer indkaldelser til det, og altså med henblik på at lovbehandle i folketingsåret.

Og det er selvfølgelig et spørgsmål om at sikre den rigtige indsats for borgerne, som har nogle af de mest komplekse behov, og har behov for højt specialiseret tilbud.

Og så vil jeg sige, at fagligt kompetente medarbejdere er i min optik en forudsætning for høj kvalitet på de sociale tilbud.

Og derfor har det været afgørende for regeringen, at vi gør noget ved uddannelsesniveaue, og derfor har jeg også været rigtig glad for de forhandlinger, vi har haft om næste års SSA-reserve, hvor der er afsat næsten 40 mio. kr. til at styrke uddannelsesniveaue blandt medarbejdere på det specialiserede socialområde. Ligesom at vi afsat godt 60 mio. kr. i foråret i SSA-reserven også til opkvalificering.

Og jeg tror, at hvis vi har den vedholdenhed, at vi hver gang vi fordeler penge, herinde på vores netinde, er et af de største strukturelle problemer, vi har, et det samlede uddannelsesniveaue på det her område, så tror jeg, vi kan flytte det. Hvis man tror, at det er noget, hvor man gør noget én gang, og så er den heldige grav vel forvaret, så tager man fejl. Så her gælder det om at blive ved og holde fast, og ellers så kommer vi ikke i mål. Så jeg er rigtig glad for den opbakning, der har været til det.

Og jeg vil sige om det, fordi nogle gange kan det så lyde på det personale, der er ufaglært, som om det er dem, der er problemet. Og det mener jeg ikke, det er.

Jeg mener, at det er et problem, hvis man har et sted, hvor der er behov for en socialpædagogisk indsats. Altså en socialpædagogisk indsats, det er altså en uddannelse. Og det vil sige, der durer det jo så ikke, hvis vi ikke har nogen,

der er uddannet. Så kan der sagtens også være ufaglært personale, og de kan have mange, mange års erfaring, og kan indgå rigtig fint i det fællesskab, der er på en arbejdsplads, om de opgaver, der skal løses. Men det giver sig selv, at grundstanden skal have uddannelse.

Og der er der stor forskel på f.eks. skoleområdet, hvor det jo er klart defineret, hvem der har hvilke opgaver. Og på sundhedsområdet, hvor det er klart defineret, hvem der har hvilke opgaver. Og så på socialområdet, hvor at, jamen altså, hvis man laver en sammenligning, hvis man kommer ind på et hospital og har kræft, så vil man have en forventning om, at det er en kræftlæge, der behandler en. Der kan så også indgå en sygeplejerske og en SOSU, og vi ved, hvad opgaverne er i forhold til hinanden. Kommer man ind på et botilbud, så er det hip om hap, om det er en smed eller en socialpædagog, eller hvem det er, der påtager sig af opgaverne, for det er der ikke nogen, der har defineret. Det synes jeg jo i sig selv er relativt rystende.

Så bare for at sige, vi har sat et stykke vej igen på det. Og når alt det er sagt, så synes jeg også, det er vigtigt at holde fast i, at forråelse kan også opstå steder, hvor alt personalet er uddannet.

Så uddannelse bringer os rigtig, rigtig langt, fordi det vil betyde, at man i det kollektiv af mennesker, der er uddannet, ved, hvad det er, man skal sige fra for, overfor og skal være opmærksom på, er starten, kimen til, at der kommer en forrået kultur.

Så det sikrer os et stykke hen ad vejen, men man behøver ikke at have en meget lang uddannelse, for at vide, at hvis der sidder et menneske og selv skader, så er det en rigtig god idé, at man gør noget ved det.

Og derfor vil jeg sige, at der er eksempler i de her udsendelser, eller hvis en ung mand ligger og skriger, så er det nok en god idé, at man gør noget ved det. Det behøver man ikke en lang uddannelse for.

Og derfor skal vi også passe på, at man stikker selv blå i øjnene, og siger, at hvis bare vi bare er uddannet, og det, at vi fra regeringens side satte de penge af, at det skulle så være svaret på det, det tror jeg ikke på, det er. Jeg tror, det er en del af svaret på det, men det er ikke nok til, at vi får løst de udfordringer, der er.

Så i forhold til de konkrete sager, så har ledelsen på de tilbud, der er tale om, og de ansvarlige

kommunalbestyrelser, et utvetydigt ansvar. Et utvetydigt ansvar.

Og først og fremmest de to kommunalbestyrelser i København og Haderslev, som har ansvaret for driften af de to tilbud, og dernæst de to kommunalbestyrelser i henholdsvis Faaborg-Midtfyn og på Frederiksberg, som har ansvaret for de to socialtilsyn, som er relevante her, nemlig Socialtilsyn Syd og Socialtilsyn Hovedstaden, som har ansvaret for at opdage og håndtere de sager, der ligger på deres områder.

Og jeg har allerede inden dokumentarens første afsnit blevet sendt anmodet om at få en redegørelse fra alle de fire kommuner, sådan så vi kan få oplyst sagerne fra alle sider. Og kommunerne har indsendt redegørelserne, og det har givet anledning til en række yderligere spørgsmål fra min side, som jeg afventer svar på nu, og som jeg derfor i sagens natur ikke kan gå i detaljer omkring, før jeg har fået.

[Svar på samrådsspørgsmål F – ”Vil ministeren redegøre for, hvorvidt ministeren mener, at der på baggrund af TV2’s udsendelse ”Operation X: Nødråb i natten”, er behov for at undersøge, hvorvidt man kan sikre, at der bliver draget et ledelsesmæssigt ansvar i sager, som den der bliver beskrevet i udsendelsen?”]

Så er der et samrådsspørgsmål F. Det vil jeg fortsætte med, der bliver spurgt til det ledelsesmæssige ansvar, og der skal jeg jo igen slå fast, at når der er tale om kommunale tilbud, hvor ledelsen kritiseres, så er det de ansvarlige kommunalbestyrelses ansvar, at der bliver truffet de nødvendige foranstaltninger fra kommunens side, og det gælder jo også i forhold til tilbuddets ledelse.

Kommunerne har flere greb i de sager, f.eks. at kalde det til tjenstlig samtale, give en advarsel, eller i sidste ende jo afskedige den ledelse, der sidder, hele eller delvist.

Og i de to sager, der er tale om her, har ledelsen på tilbud og de ansvarlige driftsherrekommuner klart fejlet, og hvis de havde gjort det godt nok, og havde grebet mere grundlæggende ind tidligere, så vil jeg tro, at vi ikke havde set de forfærdelige situationer, vi ser i udsendelserne her.

Haderslev Kommune har i pressen givet udtryk for, at de ikke har gjort det godt nok, fordi deres tiltag i forhold til Odinskov ikke har virket, og i pressen fremgår det bl.a., at der efter udsendelsen er blevet afskediget én medarbejder, og at kommunen er ved at afvikle tilbuddet, og i stedet vil oprette et nyt efter en inddragende proces, bl.a. med de pårørende.

Københavns Kommune har i pressen erkendt, ledelsesvigt på Lynghuset og giver eksperterne ret i, at der er tale om omfattende omsorgssvigt.

Jeg mener, at en kompetent og tilstedeværende ledelse på tilbuddet er en klar forudsætning for, at der er en ordentlig kultur og et ordentligt menneskesyn, og altså en kultur, hvor man faktisk møder mennesker med handicap med omsorg og med værdighed, og med respekt og med faglighed og med den kvalitet, man kan forvente sig af et velfærdssamfund.

Ved siden af det står selvfølgelig, at vi fra centralt hold har et politisk ansvar for at sikre, at lovgivningen giver ledelsen mulighed for at sikre, at rammerne på tilbuddet er i orden, og det skal vi hele tiden være opmærksomme på. Og der kan I jo godt høre på det, jeg siger, at jeg synes ikke, at den lovgivning er i orden. Og derfor mener jeg også, at der påhviler Christiansborg et ansvar, både i forhold til de her to sager, men også i al almindelighed.

Nu har vi talt om de her ulykkelige sager. Men jeg synes også, at vi skal huske på, at ser vi på de undersøgelser, der

er lavet om botilbuddene, så er det faktisk hovedparten, der trives og heldigvis for det.

Jeg har hørt medarbejdere sige efter de udsendelser, at de synes, det er rædselsfuldt at gå på arbejde, og de er flove over for venner og andre, når de fortæller, at de arbejder på et bosted, fordi de selvfølgelig er bekymrede ved, at det er noget, der smitter af på folks opfattelse af, hvordan vi går på arbejde.

Og derfor er det vigtigt for mig at sige, at vi har fået lavet en brugertilfredshedsundersøgelse tilbage i 2021, som viser, at blandt voksne, som får socialpædagogisk støtte i eget hjem eller er på botilbud eller botilbudslignende tilbud, at der trives 80 % af borgerne, mens 8 % oplever, at de i mindre grad eller slet ikke trives.

Og jeg vil gerne lige bide fast i det sidste. Fordi når jeg tager det her rigtig alvorligt, så er det fordi, at jeg er glad for det med de 80 %. Og derfor til alle de medarbejdere, der er de steder, hvor borgerne har det godt, tusind tak for det.

Og rank ryggen, I gør jeres arbejde godt. Men 8 % er simpelthen for højt et tal. Altså det går jo ikke. Det er menneskers liv, det er deres hverdag. Ser vi på områder for borgere med udviklingsretning, så har 20 % ingen relationer

uden for deres botilbud ingen familie, ingen venner, ikke nogen, der kan tale deres sag. De er fuldstændig prisgivet det botilbud, de er på. Og derfor er jeg enormt alarmeret af, at der er så relativt stor en gruppe, der ikke har det godt.

[Afslutning]

Afslutningsvis vil jeg sige, at der må ikke herske nogen tvivl om, at det at give hjælp og støtte til udsatte borgere eller mennesker med handicap er en grundlæggende del af vores velfærdssamfund. Eller i hvert fald bør være det.

Og det siges ofte, at man kan vurdere et samfund på, hvordan man behandler de mest udsatte og dem, der har de sværeste betingelser. Det synes jeg lige, at man skal tænke lidt over. Og lade sig selv dvæle lidt ved. Fordi det er bestemt ikke det, der er tilfældet. Tværtimod, så er vi rigtig godt. Jeg kender godt fejl og mangler på skole- og sundhedsområdet.

Men der hvor den brede danske befolkning kommer, der er forholdene utrolig meget bedre, end der hvor det ikke er den brede danske befolkning, der kommer. Og det synes jeg, at vi skal tænke lidt over.

Men tusind tak for ordet i første omgang.

Der påhviler os et stort stykke arbejde. Og dermed påhviler der os et stort ansvar for at få rettet op på de forhold, der er på handicapområdet her på Christiansborg. Så nok er der et kommunalt ansvar meget direkte i forhold til de her to sager. Men det afspejler altså også, at der er noget lovgivning og nogle forhold, der ikke er på plads. Og det har vi et nationalt ansvar for.

Tak for ordet.